

LIGJI PËR TRASHËGIMINË I KOSOVËS

PJESA E PARË

KREU I PARË

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Objekti i Ligjit të Trashëgimisë

Neni 1

1.1.Me këtë Ligj rregullohet e drejta e trashëgimisë.

1.2.Trashëgimia është kalimi me Ligj ose në bazë të testamentit i pasurisë (trashëgimit) së personit të vdekur (trashëgimlënësit) tek një ose më shumë persona (trashëgimtarët ose legatarët), sipas rregullave të caktuara në këtë Ligj.

1.3. Me këtë Ligj rregullohen procedurat në bazë të të cilave gjykata, organet tjera dhe personat tjerë të autorizuar duhet të veprojnë në çështjet trashëgimore

1.4.Në kuptim të këtij Ligji emrat në gjininë mashkullore nënkuptojnë edhe emrat në gjininë femërore dhe anasjelltas pa diskriminim.

Objekti i trashëgimit

Neni 2

Mund të trashëgohen sendet dhe të drejtat të cilat i përkasin individëve.

Barazia në trashëgimi

Neni 3

3.1. Të gjithë personat fizikë në kushte të njejta janë të barabartë në trashëgimi.

3.2. Fëmijët e lindur jashtë martese, kur atësia është njohur rregullisht ose është vërtetuar me vendim të gjykatës apo të organit kompetent si dhe fëmijët e adoptuar barazohen me fëmijët legjitim.

3.3. I adoptuari nuk trashëgon në familjen e origjinës së tij dhe as kjo nuk e trashëgon atë.

3.4. Të huajt janë të barabartë në trashëgimi me kosovarët, me kusht reciprociteti. Reciprociteti prezumohet.

Fitimi i trashëgimit

Neni 4

4.1. Trashëgohet për shkak të vdekjes dhe në momentin e vdekjes së personit fizik.

4.2. Mund të trashëgohet secili person fizik.

Koha dhe vendi i hapjes së trashëgimit

Neni 5

5.1. Personin e vdekur fizik (trashëgimlënësin) e trashëgon ai i cili në momentin e vdekjes së tij ka fituar të drejtën trashëgimore (trashëguesi).

5.2. Secili person është i aftë për të trashëguar, po që se me ligj nuk është paraparë ndryshe.

5.3. E drejta në trashëgimi fitohet në momentin e vdekjes së trashëgimlënësit. Fituesi i të drejtës në trashëgimi mund të heqë dorë nga kjo e drejtë sipas dispozitave të këtij ligji, me ç'rast do të merret se këtë të drejtë asnjëherë nuk e ka fituar.

Marrëveshjet për trashëgiminë e ardhshme

Neni 6

Është e pavlefshme çdo marrëveshje mes trashëgimtarëve të ardhshëm, ose mes trashëgimtarëve të ardhshëm dhe personave të tretë, lidhur me një trashëgimi ende të pahapur.

Zotësia për të trashëguar

Neni 7

7.1. Personi që në kohën e hapjes së trashëgimisë është gjallë, ose është zënë para vdekjes së trashëgimlënësit dhe ka lindur i gjallë, ka zotësi për të trashëguar.

7.2. Konsiderohet se ka qenë zënë në kohën e hapjes së trashëgimisë, ai person që ka lindur i gjallë brenda 300 ditëve nga vdekja e trashëgimlënësit.

Bazat për thirrjen në trashëgimi

Neni 8

Trashëgimia fitohet me ligj ose testament.

Trashëgimia ligjore në përgjithësi

Neni 9

Trashëgimia me ligj zbatohet kur trashëgimlënësi nuk ka lënë testament, ose ka lënë testament vetëm për një pjesë të pasurisë së tij, ose kur testamenti është tërësisht ose pjesërisht i pavlefshëm.

Disponimet në rast vdekje (mortis causa)

Neni 10

Kur trashëgimlënësi nuk ka trashëgimtar, e drejta për të trashëguar kalon në komunë, e cila fiton pozitë të njëjtë sikurse me qenë trashëgimtar i trashëgimlënësit dhe kjo nuk mund të heqë dorë nga trashëgimia.

KREU I DYTË

TRASHËGIMIA ME LIGJ

Trashëgimtarët ligjorë

Neni 11

11.1. Trashëgimtarë ligjorë janë: fëmijët e trashëgimlënësit, të adoptuarit e tij dhe pasardhësit e tyre, bashkëshorti, prindërit, vëllëzërit e motrat dhe pasardhësit e tyre, gjyshi e gjyshja dhe pasardhësit e tyre.

11.2. Me ligj trashëgimlënësin e trashëgon edhe bashkëshorti i tij jashtëmartesor, i cili barazohet me bashkëshortin martesor. Bashkësi jashtëmartesore në kuptim të këtij Ligji konsiderohet bashkësia jetësore e gruas së pamartuar dhe e burrit të pamartuar e cila ka zgjatur një kohë të gjatë dhe që ka pushuar me vdekjen e trashëgimlënësit, me kusht të kenë qenë plotësuar prezumimet për vlefshmërinë e martesës.

11.3. Këta persona thirren në trashëgim sipas radhës së caktuar në këtë Ligj.

11.4. Trashëgimtarët e radhës më të afërt të trashëgimisë i përjashtojnë nga trashëgimia personat e radhës më të largët.

I – RADHËT E TRASHËGIMISË

1. - RADHA E PARË E TRASHËGIMISË

Pasardhësit dhe bashkëshorti i trashëgimlënësit

Neni 12

12.1. Trashëgimlënësin e trashëgojnë para të gjithëve fëmijët e tij dhe bashkëshorti i tij.

12.2. Personat nga paragrafi (1) i këtij Neni trashëgojnë në pjesë të barabarta.

E drejta e përfaqësimit

Neni 13

13.1. Kur një nga fëmijët ka vdekur para trashëgimlënësit, në vend të tij hyjnë me zëvendësim fëmijët e tij, e kur edhe të paslindurit për shkaqet e parapara me Ligj nuk mund të jenë trashëgimtarë, hyjnë në trashëgim të paslindurit e tyre pa kufizim.

13.2. Personat nga paragrafi (1) i këtij Neni trashëgojnë në pjesë të barabarta.

2. - RADHA E DYTË E TRASHËGIMISË

Prindërit dhe bashkëshorti i trashëgimlënësit

Neni 14

14.1. Pasurinë e trashëgimlënësit që nuk ka lënë pasardhës e trashëgojnë prindërit e tij dhe bashkëshorti i tij.

14.2. Prindërit e trashëgimlënësit trashëgojnë gjysmën e pasurisë në pjesë të barabarta, kurse gjysmën tjetër të pasurisë e trashëgon bashkëshorti i trashëgimlënësit.

14.3. Në qoftë se trashëgimlënësi nuk ka lënë bashkëshort, prindërit e trashëgimlënësit e trashëgojnë tërë pasurinë në pjesë të barabarta.

14.4. Në qoftë se të dy prindërit e trashëgimlënësit kanë vdekur para tij, bashkëshorti trashëgon tërë pasurinë.

Vëllezërit dhe motrat e trashëgimlënësit dhe pasardhësit e tyre

Neni 15

15.1. Në qoftë se njëri nga prindët e trashëgimlënësit ka vdekur para trashëgimlënësit, pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'i takonte sikur të kishte jetuar pas trashëgimlënësit e trashëgojnë fëmijët e tij (vëllezërit dhe motrat e trashëgimlënësit), nipat e stërnipat e tij dhe pasardhësit e largët të tij, sipas dispozitave të këtij Ligji që vlejnë për rastin kur trashëgimlënësin e trashëgojnë fëmijët dhe pasardhësit e tjerë të tij.

15.2. Në qoftë se të dy prindët e trashëgimlënësit kanë vdekur para trashëgimlënësit, pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'i takonte secilit prej tyre sikur të kishin jetuar pas trashëgimlënësit e trashëgojnë pasardhësit përkatës, siç është përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

15.3. Në të gjitha rastet vëllezërit dhe motrat e trashëgimlënësit vetëm nga ana e atit trashëgojnë në pjesë të barabarta pjesën e pasurisë trashëgimore të atit, vëllezërit dhe motrat vetëm nga ana e nënës trashëgojnë në pjesë të barabarta vetëm pjesën e nënës, kurse vëllezërit dhe motrat të së njëjtës nënë dhe të të njëjtit at trashëgojnë në pjesë të barabarta me vëllezërit dhe motrat nga ana e të atit pjesën e të atit, kurse me vëllezërit dhe motrat nga ana e nënës pjesën e nënës.

Trashëgimi i një prindi që ka vdekur pa pasardhës

Neni 16

Në qoftë se njëri nga prindërit e trashëgimlënësit ka vdekur para trashëgimlënësit, e nuk ka lënë asnjë pasardhës, pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'i takonte sikur të kishte jetuar pas trashëgimlënësit e trashëgon prindi tjetër, e në qoftë se edhe ky ka vdekur para trashëgimlënësit, pasardhësit e tij trashëgojnë pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'u takonte të dy prindërve, sipas Nenit 15 të këtij Ligji.

3. - RADHA E TRETË E TRASHËGIMTARËVE

Trashëgimi i prindërve që kanë vdekur pa pasardhës

Neni 17

Në qoftë se të dy prindërit e trashëgimlënësit kanë vdekur para trashëgimlënësit e nuk kanë lënë asnjë pasardhës, tërë pasurinë trashëgimore e trashëgon bashkëshorti i trashëgimlënësit.

Gjyshërit dhe gjyshet e trashëgimlënësit

Neni 18

18.1. Pasurinë trashëgimore të trashëgimlënësit që nuk ka lënë pasardhës, bashkëshort prindër dhe prindërit e tij nuk kanë lënë pasardhës të tjerë, e trashëgojnë gjyshërit dhe gjyshet e tij.

18.2. Gjysmën e pasurisë trashëgimore e trashëgojnë gjyshi dhe gjyshja nga ana e atit, kurse gjysmën tjetër gjyshi dhe gjyshja nga ana e nënës.

Të drejtat e gjyshit dhe të gjyshes të të njëjtit trung

Neni 19

19.1. Gjyshi dhe gjyshja të të njëjtit trung trashëgojnë në pjesë të barabarta.

19.2. Në qoftë se ndonjë nga parardhësit e të njëjtit trung ka vdekur para trashëgimlënësit, pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'i takonte sikur të kishte jetuar pas trashëgimlënësit e trashëgojnë fëmijët e tij sipas rregullave që aplikohen për rastin kur trashëgimlënësin e trashëgojnë fëmijët e tij.

19.3. Për çdo gjë tjetër lidhur me të drejtën trashëgimore të gjyshit dhe të gjyshes të të njëjtit trung dhe të pasardhësve të tyre zbatohen dispozitat sipas të cilave trashëgimlënësin e trashëgojnë prindërit e dhe vëllezërit e motrat e tij.

Trashëgimi i gjyshit dhe i gjyshes të të njëjtit trung

të cilët kanë vdekur pa pasardhës

Neni 20

Në qoftë se gjyshi dhe gjyshja e të njëjtit trung kanë vdekur para trashëgimlënësit dhe nuk kanë lënë pasardhës, pjesën e pasurisë trashëgimore që do t'u takonte sikur të kishin jetuar pas trashëgimlënësit e trashëgojnë gjyshi dhe gjyshja e trungut tjetër, sikurse është caktuar në Nenin 19 të këtij Ligji.

1. TRASHËGIMI NGA ANA E AUTORITETEVE PUBLIKE

Komuna si trashëgimtar ligjor i radhës së fundit

Neni 21

21.1. Nëse trashëgimlënësi nuk lënë as trashëgimtarë ligjor dhe as testament, konsiderohet se trashgëmia i takon komunës ku trashëgimlënësi ka pasur vendbanimin ose vendqendrimin e tij të fundit.

21.2. Nëse ky vendbanim ose vendqendrim ka qënë jashtë Kosovës, atëherë pasuria trashëgimore konsiderohet se i takon Komunës ku trashëgimlënësi ka pasur vendbanim ose vendqendrim e tij të fundit në Kosovë dhe nëse nuk ka pasur kurrë këtë, pasuria trashëgimore i takon Kosovës.

II – DISPOZITA TË VEÇANTA PËR DISA TRASHËGIMTARË

1. - FËMIJËT

Trajtimi i barabartë i fëmijëve të trashëgimtarit

Neni 22

Fëmijët e lindur në martesë, jashtë martesë, kur atësia është njohur rregullisht ose është vërtetuar me vendim të gjykatës apo të organit kompetent, si dhe ata të adoptuar dhe pasardhësit e tyre kanë të drejta të barabarta në trashëgimi.

Shtimi i pjesës trashëgimore të fëmijëve

Neni 23

Kur ekziston fëmija i trashëgimlënësit, prindi tjetër i të cilit nuk është bashkëshort pasjetues, e pasuria e bashkëshortit pasjetues është më e madhe se pjesa që do t'i takonte me rastin e ndarjes së pasurisë trashëgimore në pjesë të barabarta, atëherë secilit fëmijë të trashëgimlënësit i takon pjesa dy herë më e madhe sesa bashkëshortit, nëse gjykata, pasi të marrë parasysh të gjitha rrethanat e rastit, nuk vendos ndryshe.

2. - TË ADOPTUARIT DHE ADOPTUESIT

Barazia në trashëgimi

Neni 24

I adoptuari dhe pasardhësit e tij ndaj adoptuesit kanë të drejta të njëjta trashëgimore sikurse fëmijët e adoptuesit dhe pasardhësit e tjerë të tij.

Pasojat e kërkesës për pushimin e adoptimit

Neni 25

I adoptuari dhe pasardhësit e tij nuk e trashëgojnë adoptuesin, në qoftë se adoptuesi ka paraqitur kërkesë për pushimin e adoptimit, kurse pas vdekjes së tij vërtetohet se kërkesa e tij ka pasur mbështetje (ligjore).

3. - TË DREJTAT E BASHKËSHORTIT

Regjimi i pasurisë bashkëshortore

Neni 26

26.1. Bashkëshorti i trashëgimlënësit ka të drejtë të kërkojë pjesën që i takon në pasurinë e përbashkët të fituar me punë nga bashkëshortët gjatë martesës.

26.2. Nëse trashëgimlënësi dhe bashkëshorti i tij kanë pasur pasuri të përbashkët sipas regjimit të tyre të pasurisë bashkëshortore, vetëm pjesa që i takon trashëgimlënësit pas ndarjes së pasurisë së përbashkët bëhet objekt i trashëgimisë.

26.3. Asgjë në këtë ligj nuk do të interpretohet në frymën e kufizimit të së drejtës së bashkëshortit pasjetues për çkado që atij i takon sipas dispozitave të Ligjit të Familjes në lidhje me mbarimin e regjimit të pasurisë bashkëshortore.

Kur bashkëshorti nuk ka të drejtë për të trashëguar

Neni 27

27.1. E drejta e trashëgimit midis bashkëshortëve pushon me shkurorizimin ose me nulimin e martesës.

27.2. Bashkëshorti nuk ka të drejtë të trashëgojë:

- a. Në qoftë se trashëgimlënësi ka paraqitur padi shkurorëzimi, kurse pas vdekjes së trashëgimlënësit është bërë shkurorëzimi me aktgjykim të formës së prerë;
- b. Në qoftë se martesë e tij me trashëgimlënësin anulohet me aktgjykim të formës së prerë pas vdekjes së trashëgimlënësit për shkaqet që bashkëshorti pasjetues i ka ditur në kohën e lidhjes së martesës;
- c. Në qoftë se bashkëjetesa e tij me trashëgimlënësin ka pushuar me fajin e bashkëshortit pasjetues, ose në bazë të marrëveshjes me shkrim me trashëgimlënësin.

4. - PERSONAT QË JETOJNË NË BASHKËSINË JASHTËMARTESORE

Neni 28

28.1. Burri dhe gruaja që bashkëjetojnë në një bashkësi jashtëmartesore mund të trashëgojnë njëri-tjetrin si bashkëshortë, nëse:

- a. Bashkësia jashtëmartesore deri në momentin e vdekjes së trashëgimlënësit ka zgjatur të paktën 10 vjet, e nëse nga kjo marrdhënie kanë lindur fëmijë-të paktën 5 vjet dhe,
- b. Në momentin e vdekjes së trashëgimlënësit as njëri nga personat që kanë bashkëjetuar të mos ketë qënë ligjërisht i martuar me ndonjë person të tretë, ose nëse trashëgimlënësi ka qënë ligjërisht i martuar me personin e tretë, ka paraqitur padi për shkurorëzimin ose nulimin e martesës dhe pas vdekjes së tij konstatohet se padia ka pasur mbështetje.

28.2. Personat që kanë bashkëjetuar nuk konsiderohen si trashëgimtar të domosdoshëm.

28.3. Personi që ka bashkëjetuar nuk ka të drejtën e trashëgimit nëse çifti nuk ka jetur për një kohë të gjatë së bashku.

5. PERSONAT QË PËRFITOJNË NGA DETYRIMI PËR USHQIM OSE MBAJTJA

Të drejtat e personave ndaj të cilëve trashëgimlënësi ka paguar detyrimin për ushqim ose mbajtjen

Neni 29

29.1. Çdo detyrim i trashëgimlënësit për të dhënë ushqimin ose mbajtjen transferohet tek trashëgimia si borxh, nëse personi që përfiton nga ushqimi ose mbajtja nuk i ka mjetet e nevojshme për jetesë.

29.2. Trashëgimtarët ose legatarët janë përgjegjës për pagimin e këtij borxhi sipas dispozitave që rregullojnë përgjegjësinë e kreditorëve të trashëgimlënësit në përgjithësi.

III. Trashëgimtarët e domosdoshëm

Trashëgimtarët e domosdoshëm në përgjithësi

Neni 30

30.1. Trashëgimtarë të domosdoshëm janë: pasardhësit e trashëgimlënësit, të adoptuarit e tij dhe pasardhësit e tyre, prindërit dhe bashkëshorti i tij.

30.2. Gjyshërit e trashëgimlënësit, motrat dhe vëllezërit e trashëgimlënësit janë trashëgimtarë të domosdoshëm vetëm në qoftë se janë plotësisht të paaftë për punë dhe nuk kanë mjete për jetesë.

30.3. Personat e cekur në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni janë trashëgimtarë të domosdoshëm kur sipas radhës ligjore të trashëgimit janë thirrur për trashëgim.

Pjesa e domosdoshme dhe disponibile e pasurisë trashëgimore

Neni 31

31.1. Trashëgimtarët e domosdoshëm kanë të drejtë në pasurinë trashëgimore me të cilën trashëgimlënësi nuk mund të disponojë dhe e cila quhet pjesë e domosdoshme.

31.2. Pjesa e domosdoshme e pasardhësve dhe bashkëshortit përbën një të dytën, ndërsa pjesa e domosdoshme e trashëgimtarëve të tjerë një të tretën e pjesës që do t'i takonte secilit si trashëgimtar ligjor në pajtim me dispozitat mbi radhët e trashëgimit.

1. - LLOGARITJA E PJESES SË DOMOSDOSHME

Përcaktimi i vlerës së pasurisë trashëgimore

Neni 32

32.1. Vlera e pasurisë trashëgimore në bazë të së cilës llogaritet pjesa e domosdoshme llogaritet në këtë mënyrë:

32.2. Së pari, inventarizohen dhe vlerësohen të gjitha të mirat që ka pasur trashëgimlënësi në çastin e vdekjes, duke llogaritur këtu të gjitha ato që ka disponuar me testament, si dhe të gjitha borxhet që ia kanë të tjerët, edhe ato që ia ka ndonjë trashëgimtar, me përjashtim të borxheve që qartazi që nuk mund të arkëtohen .

32.3. Nga vlera e përcaktur e të mirave që ka pasur trashëgimlënësi në çastin e vdekjes zbritet shuma e borxheve të tij, shuma e shpenzimeve të inventarizimit e të vlerësimit të pasurisë trashëgimore dhe e shpenzimeve të varrosjes së trashëgimlënësit.

32.4. Pjesës që mbetet i shtohet vlera e të gjitha dhurimeve që trashëgimlënësi ka bërë në çfarëdo mënyre ndaj ndonjë trashëgimtari ligjor, madje edhe e dhurimeve që u ka bërë trashëgimtarëve që heqin dorë nga trashëgimi, si dhe e atyre dhurimeve për të cilat trashëgimlënësi ka urdhëruar që të mos i llogariten trashëgimtarit në pjesën e tij trashëgimore.

32.5. Kësaj shume i shtohet edhe vlera e dhurimeve që trashëgimtari në vitin e fundit të jetës së tij u ka bërë personave të tjerë që nuk janë trashëgimtarë ligjorë, me përjashtim të dhurimeve të rëndomta.

Çfarë konsiderohet dhurim

Neni 33

Në kuptim të këtij Ligji “dhurim” konsiderohet çdo heqje dorë nga një e drejtë, falja e borxhit, çdo transferim i pasurisë në interes të një trashëgimtari në emër të pjesës trashëgimore, ose për të themeluar apo për të zgjeruar familjen, ose për të ushtruar mjeshtërinë, si dhe çdo disponim tjetër pa shpërblim.

Caktimi i vlerës së dhurimit

Neni 34

Për vlerësimin e dhurimit merret vlera e sendit të dhuruar në çastin e vdekjes së trashëgimlënësit, e sipas gjendjes së tij në kohën e dhurimit të bërë.

Dhurimi në formë të sigurimit

Neni 35

Kur dhurimi përbëhet nga sigurimi në dobi të dhuratëmarrësit, si vlerë e dhurimit merret shuma e premive që ka paguar trashëgimlënësi, nëse kjo shumë është e barabartë ose më e vogël se

shuma e siguruar; e nëse shuma e premive është më e madhe se shuma e siguruar, si vlerë e dhurimit merret shuma e siguruar.

2. PASURIA QË VEÇOHET NGA PASURIA TRASHËGIMORE

Veçimi në dobi të pasardhësve që kanë punuar me trashëgimlënësin

Neni 36

36.1. Pasardhësit e trashëgimlënësit që kanë bashkëjetuar me të, dhe që me punën, fitimin e vet ose në ndonjë mënyrë tjetër i kanë ndihmuar në punë, kanë të drejtë të kërkojnë që nga pasuria të veçohet pjesa që i përgjigjet kontributit të tyre për shtimin e vlerës së saj, po qe se nuk e kanë bërë këtë më parë.

36.2. Pjesa e veçuar në këtë mënyrë nuk i takon pasurisë trashëgimore, prandaj nuk merret parasysh në rastin e llogaritjes së pjesës së domosdoshme dhe as nuk llogaritet në pjesën trashëgimore të trashëgimtarit.

36.3. E drejta nga paragrafi 1 i këtij Neni realizohet vetëm me kërkesën e autorizuesit. E drejta në paraqitjen e kërkesës pushon 5 vjet nga dita e hapjes së trashëgimit.

Veçimi i sendeve të shtëpisë

Neni 37

37.1. Bashkëshortit pasjetues dhe pasardhësve të trashëgimlënësit që kanë bashkëjetuar me të njëjtën familje u takojnë sendet e shtëpisë që shërbejnë për plotësimin e nevojave të tyre të përditshme, siç janë orënditë, mobiljet, etj., por jo edhe atëherë kur këto sende kanë vlerë të madhe.

37.2. Sendet e veçuara në këtë mënyrë nuk merren parasysh me rastin e llogaritjes së pjesës së domosdoshme, as që i llogariten trashëgimlënësit në pjesën trashëgimore të tij.

37.3. Personat nga paragrafi 1 i këtij Neni fitojnë të drejtën e bashkëpronësisë në pjesë të barabarta mbi sendet shtëpiake të veçuara.

3. ZVOGËLIMI I DISPONIMIT ME TESTAMENT DHE KTHIMI I DHURIMIT PËR SHKAK TË CËNIMIT TË Pjesës së domosdoshme

Cenimet e pjesës së domosdoshme.

Neni 38

38.1. Kur cenohet pjesa e domosdoshme, disponimi me testament do të zvogëlohet, kurse dhurimi do të kthehet në masën që nevojitet të plotësohet pjesa e domosdoshme.

38.2. Pjesa e domosdoshme cenohet kur vlera e përgjithshme e disponimit me testament dhe e dhurimit tejkalon pjesën disponibile. Kjo vlerë përfshin dhurime dhe disponime me testament për të cilat trashëgimlënësi ka urdhëruar që të mos i llogariten trashëgimtarit të domosdoshëm në pjesën trashëgimore të tij.

Radha e zovgëlimit dhe e kthimit

Neni 39

39.1. Kur cenohet pjesa e domosdoshme, më parë zvogëlohen disponimet me testament dhe nëse pjesa e domosdoshme nuk plotësohet në këtë mënyrë, atëherë kthehen dhurimet.

39.2. Nëse dhurata nuk mund të kthehet si send (in rem), personi që ka marrë dhuratën duhet të kthejë vlerën e saj sipas dispozitave mbi kthimin në rast të pasurimit pa bazë.

Zvogëlimi proporcional i disponimeve me testament

Neni 40

Disponimet me testament zvogëlohen në të njëjtën masë, pa marrë parasysh natyrën e tyre dhe vëllimin e tyre dhe pa marrë parasysh a gjenden në një ose më shumë testamente, po qe se nga testamenti nuk del diçka tjetër.

Legu i privilegjuar

Neni 41

Në qoftë se trashëgimlënësi ka lënë disa legë dhe ka urdhëruar që ndonjë leg të paguhet para të tjerëve, ky leg do të zvogëlohet vetëm nëse vlera e legëve të tjerë nuk mjafton për t'u plotësuar pjesa e domosdoshme.

Zvogëlimi proporcional i legëve

Neni 42

42.1.Trashëgimtari me testament, pjesa trashëgimore e të cilit duhet të zvogëlohet për t'u plotësuar pjesa e domosdoshme, mund të kërkojë zvogëlimin proporcional të legëve që ai duhet t'i paguajë, po qe se nga testamenti nuk del diçka tjetër.

42.2.Dispozita nga paragrafi 1 i këtij Neni vlen edhe për legatarin të cilin trashëgimlënësi e ka urdhëruar të paguajë diçka nga legu i vet.

Radha e kthimit të dhurimeve

Neni 43

43.1. Kthimi i dhurimeve bëhet duke filluar nga dhurimi i fundit dhe vazhdon në të kundërtën me radhë tek dhurimet më të hershme .

43.2. Dhurimet e bëra njëkohësisht kthehen në mënyrë proporcionale nga vlera e dhurimit.

Pozita e dhuratëmarrësit që kthen dhurimin

Neni 44

Sa i përket sendit të dhuruar që është i detyruar ta kthejë, dhuratëmarrësi konsiderohet si mbajtës me mirëbesim deri në ditën që ka marrë dijëni për kërkesën që të kthejë dhurimin.

E drejta e kërkesës për zvogëlimin e disponimeve me testament dhe kthimin e dhurimeve

Neni 45

45.1. Zvogëlimin e disponimeve me testament dhe kthimin e dhurimeve me të cilat është cënuar pjesa e domosdoshme mund ta kërkojnë vetëm trashëgimtarët e domosdoshëm.

45.2. Kjo e drejtë nuk mund të çenohet nga kreditorët e trashëgimtarit të domosdoshëm

Parashkrimi i kërkesës

Neni 46

Zvogëlimi i disponimeve me testament mund të kërkohet brenda afatit prej tri vitësh nga shpallja e testamentit dhe kthimi i dhurimeve brenda afatit prej tri vitësh nga vdekja e trashëgimtarit,

përkatësisht nga dita që ka marrë formën e prerë vendimi për shpalljen e tij si të vdekur ose vendimi me të cilin konfirmohet vdekja e tij.

IV – LLOGARITJA E DHURIMEVE DHE E LEGËVE NË PJESËN TRASHËGIMORE

Llogaritja e dhurimeve trashëgimtarit ligjor

Neni 47

47.1. Çdo trashëgimtar ligjor i llogaritet në pjesën trashëgimore çdo gjë që ka marrë dhurim nga trashëgimlënësi në çfarëdo mënyre.

47.2. Frytet ose përfitimet e tjera që ka pasur trashëgimtar nga sendi i dhuruar deri në vdekjen e trashëgimlënësit nuk llogariten.

47.3. Dhurimi nuk llogaritet, nëqoftëse trashëgimlënësi ka deklaruar në kohën e dhurimit ose më vonë ose në testament, se dhurimi nuk do të llogaritet në pjesën trashëgimore ose nga rrethanat mund të konkludohet se ky ka qenë vullneti i trashëgimlënësit.

47.4. Ky nen nuk çënon dispozitat për pjesën e domosdoshme.

Llogaritja e legut trashëgimtarëve ligjorë

Neni 48

Legu që i është lënë trashëgimtarit ligjor llogaritet në pjesën trashëgimore të tij, përveç nëse nga testamenti del se trashëgimlënësi ka dashur që trashëgimtar të marrë legun përpos pjesës së tij trashëgimore.

Si bëhet llogaritja e dhurimeve dhe e legëve

Neni 49

49.1. Llogaritja e dhurimeve dhe e legëve bëhet në atë mënyrë që trashëgimtarët e tjerë marrin nga pasuria trashëgimore vlerën përkatëse dhe pastaj ajo që mbetet nga pasuria trashëgimore ndahet midis të gjithë trashëgimtarëve.

49.2. Në qoftë se sendet dhe të drejtat që ka pasur trashëgimlënësi në momentin e vdekjes nuk mjaftojnë që trashëgimtarët e tjerë të marrin vlerën përkatëse, trashëgimtari në dobi të të cilit bëhet llogaritja nuk është i detyruar t'u kthejë diçka nga ajo që ka marrë.

49.3. Ky Nen nuk çënon dispozitat për pjesën e domosdoshme.

E drejta e trashëgimtarit të cilit nuk i llogaritet dhurimi ose legu

Neni 50

50.1. Kur sipas vullnetit të trashëgimlënësit dhurimi ose legu nuk duhet t'i llogaritet trashëgimtarit në pjesën trashëgimore të tij, trashëgimtari i këtillë mban dhurimin respektivisht legun dhe merr pjesë me trashëgimtarët e tjerë në ndarjen e pasurisë trashëgimore sikur të mos kishte marrë fare dhurim ose leg.

50.2. Kur ka trashëgimtarë të domosdoshëm dhe sipas vullnetit të trashëgimlënësit dhurimi ose legu nuk duhet t'i llogaritet ndonjë trashëgimtari në pjesën trashëgimore të tij, ky trashëgimtar do të mund të mbajë dhurimin përkatësisht legun brenda kufijëve të pjesës së domosdoshme.

E drejta e trashëgimtarit që ka hequr dorë nga trashëgimi

Neni 51

Trashëgimtari që ka hequr dorë nga trashëgimi e mban dhurimin brenda kufijëve të pjesës së domosdoshme.

E drejta e kthimit të dhurimit

Neni 52

52.1. Trashëgimtari ka të drejtë të kthejë në pasurinë trashëgimore sendin që i është dhuruar.

52.2. Në këtë rast vlera e tij nuk do t'i llogaritet në pjesën trashëgimore dhe sa i përket shpenzimeve që ka bërë për sendin dhe dëmtimeve që ka pësuar sendi, ai do të konsiderohet posedues me mirëbesim, përderisa të mos provohet e kundërta .

Shpenzimet e mbajtjes së trashëgimtarit

Neni 53

53.1. Ajo që është shpenzuar për mbajtjen e trashëgimtarit dhe për shkollimin e detyrueshëm të tij nuk do të llogaritet në pjesën trashëgimore të tij.

53.2. Gjykata do të vendosë sipas rrethanave nëse shpenzimet që ka bërë trashëgimlënësi për shkollimin e mëtejshëm të trashëgimtarëve do të llogariten në pjesën trashëgimore të tyre dhe në ç'masë, duke marrë parasysh sidomos vlerën e pasurisë trashëgimore dhe shpenzimet e shkollimit si dhe aftësinë e trashëgimtarëve të tjerë për të mbajtur veten.

Dhurimet e rëndomta

Neni 54

Dhurimet e rëndomta nuk llogariten në pjesën trashëgimore.

Dhurimet e bëra personit të zëvendësuar nga një tjetër në trashëgimi

Neni 55

55.1. Nëse një person është zëvendësuar si trashëgimtar nga një ose disa persona të tjerë sepse ka qënë i padenjë, ose është përjashtuar nga trashëgimia me testament, ose është privuar nga pjesa e domosdoshme, çdo dhurim që i është bërë personit që zëvendësohet nuk llogaritet në pjesën e trashëgimitarit apo trashëgimtarëve që e zëvendësojnë atë në trashëgim.

55.2. Nëse një person zëvendësohet si trashëgimtar nga një ose disa persona të tjerë për shkak se ai ka vdekur para trashëgimlënësit, ose për shkak se ka hequr dorë nga trashëgimia, çdo dhurim që i është bërë këtij personi llogaritet në pjesën e trashëgimitarit apo të trashëgimtarëve që e zëvendësojnë atë në trashëgim.

Llogaritja e borxhit të trashëgimitarit ndaj trashëgimlënësit

Neni 56

Çdo borxh i trashëgimitarit ndaj trashëgimlënësit do të llogaritet në pjesën e atij trashëgimtari sipas rregullave të përgjithshme për kompensimin .

Kush mund të kërkojë llogaritjen

Neni 57

Secili trashëgimtar ka të drejtën të kërkojë që dhurimet dhe legët të llogariten në pjesën trashëgimore të një trashëgimtari tjetër.

KREU I TRETË

TRANSANKSIONET NDËRMJET TË GJALLËVE (INTER VIVOS)

Cedimi dhe ndarja e pasurisë në përgjithësi

Neni 58

Paraardhësi me anë të veprimit juridik për së gjalli mund t'ua cedojë dhe t'ua pjesëtojë pasurinë e vet pasardhësve të tij.

Kushtet për vlefshmërinë e cedimit dhe pjesëtimit

Neni 59

59.1. Ky cedim dhe pjesëtimit i pasurisë është i vlefshëm vetëm nëse janë pajtuar me këtë të gjithë pasardhësit e ceduesit që do të ishin trashëgimtarët ligjorë të ceduesit në kohën kur është bërë cedimi.

59.2. Marrëveshja mbi cedimin dhe pjesëtimit të pasurisë duhet të përpilohet me shkrim dhe të vërtetohet nga gjyqtari.

59.3. Me rastin e vërtetimit gjyqtari e lexon kontratën dhe u shpjegon kontraktuesve pasojat e kontratës.

59.4. Në qoftë se ndonjë pasardhës nuk ka dhënë pëlqimin, mund ta japë më vonë, në të njëjtën formë.

59.5. Cedimi dhe pjesëtimit mbeten të vlefshëm nëse pasardhësi që nuk e ka dhënë pëlqimin ka vdekur para ceduesit pa lënë pasardhës, ose nëse ky pasardhës ka hequr dorë nga trashëgimi, ose ky pasardhës është bërë i padenjë.

Objekti i cedimit dhe i pjesëtimit

Neni 60

60.1. Cedimi dhe pjesëtimit kanë efekte vetëm përsa i përket pasurisë së trashëgimlënësit në kohën e arritjes së marrëveshjes, ose për një pjesë të saj.

60.2. Çdo dispozitë, e cila parashikon pjesëtimin e pasurisë të fituara nga ceduesi pas bërjes së marrëveshjes konsiderohet nul.

Pasuria e ceduar nuk hyn në pasurinë trashëgimore

Neni 61

61.1. Nëse trashëgimlënësi ka bërë cedimin dhe pjesëtimin e të gjithë apo një pjese të pasurisë së tij midis të gjallëve, pasuria e tij trashëgimore do të përbëhet vetëm nga pasuria që nuk është ceduar dhe pjesëtuar, si dhe të çdo pasuri që ka fituar pas cedimit dhe pjesëtimit.

61.2. Pasuria që kanë marrë paraardhësit e tij me anë të cedimit dhe pjesëtimit nuk hyn në pasurinë trashëgimore të ceduesit dhe as nuk merret parasysh në përcaktimin e vlerës së pasurisë trashëgimore.

Kur konsiderohen pjesët e ceduara si dhurime

Neni 62

62.1. Në qoftë se me cedimin dhe pjesëtimin nuk është pajtuar ndonjëri nga pasardhësit, atëherë pjesët e pasurisë që u janë ceduar pasardhësve të tjerë konsiderohen si dhurime dhe pas vdekjes së pasardhësit me to do të veprohet sikurse me dhurimet e bëra trashëgimtarëve.

62.2. Dispozita nga paragrafi 1 i këtij Neni zbatohet edhe kur ceduesit, pas cedimit dhe pjesëtimit të bërë me marrëveshje me të gjithë trashëgimtarët, i lind fëmija ose paraqitet trashëgimtari që ka qenë shpallur i vdekur.

Ruajtja e së drejtës me rastin e cedimit dhe pjesëtimit

Neni 63

63.1.Me rastin e cedimit dhe pjesëtimit, ceduesi mund të ruajë të drejtën e uzufuktit në të gjitha të mirat e ceduara, ose në disa prej tyre, për vete, ose për bashkëshortin e vet, ose për vete dhe për bashkëshortin e vet, ose për ndonjë person tjetër, ose të kontraktojë rentën e përhjetshme në natyrë ose në të holla, ose mbajtjen e përhjetshme.

63.2. Në qoftë se uzufukti ose renta e përhjetshme janë kontraktuar për ceduesin dhe bashkëshortin e tij së bashku, në rast vdekjeje të ndonjërit prej tyre uzufukti ose renta i takon në tërësi tjetrit gjer në vdekjen e tij, po qe se nuk është kontraktuar ndonjë gjë tjetër, apo nëse nuk del ndonjë gjë tjetër nga rrethanat e rastit.

Të drejtat e bashkëshortit të ceduesit

Neni 64

Nëse ceduesi është i martuar në çastin e arritjes së marrëveshjes, cedimi dhe pjesëtimi kërkojnë pëlqimin e bashkëshortit, ose në vetë kontratën, ose më vonë sipas kushteve të parapara në nenin 59.

Borxhet e ceduesit

Neni 65

65.1. Pasardhësit midis të cilëve ceduesi ka pjesëtuar pasurinë e vet nuk përgjigjen për borxhet e tij, po qe se nuk është caktuar gjë tjetër me rastin e cedimit dhe të pjesëtimit.

65.2. Kreditorët e ceduesit mund të kundërshtojnë cedimin dhe pjesëtimin sipas dispozitave të parapara për kundërshtimin e disponimeve pa shpërbllim të debitorit.

Shuarja e kontratës

Neni 66

66.1. Ceduesi ka të drejtë të kërkojë që pasardhësi t'ia kthejë atë që ka marrë me anë të cedimit dhe pjesëtimit, po qe se ky ka treguar një mosmirënjohje të vrazhdët të tij. Nëse kthimi (restitucioni) i sendit nuk është i mundur si i tillë (in rem), pasardhësit duhet të kthejnë vlerën në pajtim me dispozitat për pasurimim pa bazë.

66.2. Të njëjtën të drejtë e ka ceduesi në qoftë se pasardhësi nuk i jep atij ose dikujt tjetër ushqimin e caktuar me marrëveshjen e cedimit dhe të pjesëtimit, apo nëse nuk paguan borxhet e ceduesit për pagimin e të cilave është ngarkuar me të njëjtën marrëveshje.

66.3. Në rastet e tjera të detyrimeve të papërbushura të përcaktuara në marrëveshjen e cedimit dhe të pjesëtimit gjykata, duke i kushtuar kujdes rëndësisë së detyrimit për cedimin dhe rrethanave të tjera të rastit, do të vendosë se a ka të drejtë ceduesi të kërkojë kthimin e të mirave që i ka dhënë apo vetëm të drejtën për mbushjen e detyrimeve.

Të drejtat e trashëgimtarëve pas shuarjes së kontratës

Neni 67

67.1. Pasardhësi që ka qenë i detyruar t'i kthejë ceduesit atë që ka marrë me rastin e cedimit dhe pjesëtimit do të mund të kërkojë pjesën e vet të detyrueshme pas vdekjes së ceduesit, me kusht që të mos jetë përjashtuar nga trashëgimi, të mos jetë i padenjë të trashëgojë ceduesin dhe të mos ketë hequr dorë nga trashëgimi.

67.2. Kur llogaritet madhësia e pjesës së domosdoshme të tij, pjesët e pasurisë që trashëgimlënësi gjatë jetës së vet ua ka ceduar dhe pjesëtuar pasardhësve të tjerë të tij do të konsiderohen si dhurim.

Kontrata për mbajtjen e përhjetshme

Neni 68

Kontrata e mbajtjes së përgjithshme rregullohet nga Ligji për Detyrimet.

KREU I KATËRT

TRASHËGIMIA ME TESTAMENT

Kuptimi i testamentit

Neni 69

69.1. Testament do të thotë shprehje e vullnetit të fundit e dhënë në formën e paraparë me ligj, me të cilin trashëgimlënësi (testatori) urdhëron si të veprohet me pasurinë e tij pas vdekjes së tij.

69.2. Dy ose më shumë persona nuk mund të bëjnë një testament me të njëjtin akt, as në dobi të një të personi të tretë, as sa i përket disponimeve reciproke.

I – KUSHTET E PËRGJITHSHME PËR VLEFSHMËRINË E TESTAMENTIT

Zotësia për të përpiluar testament

Neni 70

70.1. Testament mund të bëjë çdo person që ka zotësi për të vepruar dhe i cili i ka mbushur 18 vjet.

70.2. Testament mund të bëjë edhe personi që ka zotësi për të vepruar e i ka mbushur 16 vjet dhe është i martuar.

70.3. Vlefshmëria e testamentit nuk preket nëse testatori humb zotësinë për të vepruar pas përpilimit të testamentit.

70.4. Personi të cilit me vendim gjyqi i është hequr zotësia për të vepruar, si dhe ai që në kohën e përpilimit (bërjes) së testamentit nuk është në gjendje të kuptojë rëndësinë e veprimit të tij, nuk mund të bëjë testament.

Pavlefshmëria e testamentit për shkak të të metave në vullnetin e trashëgimlënësit

Neni 71

71.1. Testamentit është i pavlefshëm nëse është bërë me kanosje, shtrëngim ose mashtrim.

71.2. Disponimet me testament janë të pavlefshme edhe kur ekziston lajthimi mbi shkaqet që kanë shtyrë trashëgimlënësin që t'i bëjë këto disponime.

71.3. Në qoftë se vetëm disa dispozita të testamentit janë bërë me kanosje ose me shtrëngim, për shkak të mashtrimit ose në lajthim, atëherë vetëm këto dispozita konsiderohen të pavlefshme.

Nulimi i testamentit për shkak të paaftësisë së trashëgimlënësit dhe për shkak të të metave në vullnetin e tij

Neni 72

72.1. Nulimin e testamentit për shkak të paaftësisë së testatorit për të vepruar ose për shkak se testatori nuk ka pasur moshë madhore, si dhe nulimin e testamentit ose të disa dispozitave të tij për shkak të kanosjes ose shtrëngimit, mashtrimit ose lajthimit, mund ta kërkojë vetëm personi që ka interes juridik, brenda afatit prej një viti nga dita kur ka marrë dijeni se ekzistojnë shkaqet e pavlefshmërisë, e më së largu 10 vjet nga shpallja e testamentit.

72.2. Afati prej një viti nuk mund të fillojë para se të shpallet testamenti.

72.3. Nulimi i testamentit ndaj personit me keqbesim mund të kërkohet 20 vjet pas shpalljes së testamentit.

Zbatimi sipas territorit

Neni 73

Është i plotëfuqishëm ai testament i përpiluar në Kosovë që është bërë në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

II – FORMAT E TESTAMENTIT

A). TESTAMENTI I SHKRUAR NGA VETË TESTATORI

Neni 74

74.1. Testamenti është i vlefshëm në qoftë se testatori e ka shkruar atë, datuar dhe nënshkruar me dorën e vet ose ka vënë gishtin e vet.

74.2. Data e testamentit duhet të tregojë ditën, muajin dhe vitin.

74.3. Nënshkrimi duhet të përmbajë mbiemrin e testatorit si dhe të paktën njërin prej emrave të tij dhe duhet vënë në fund të testamentit.

B). TESTAMENTI ME SHKRIM NË PRANINË E DËSHMITARËVE

Neni 75

75.1. Testatori që di të shkruajë e të lexojë mund të bëjë testamentin duke nënshkruar me dorë dokumentin pa marrë parasysh kush e ka përpiluar, në praninë e dy dëshmitarëve që e kuptojnë gjuhën e testamentit, duke deklaruar para tyre se testamenti është i tij.

75.2. Dëshmitarët nënshkruhen në vetë testamentin dhe është e dobishme të shënohet cilësia e tyre si dëshmitarë.

C). TESTAMENTI GJYQËSOR

Testamenti gjyqësor nëse testatori është në gjendje ta lexojë

Neni 76

76.1. Testamentin mund t'ia përpilojë testatorit sipas kërkesës së tij gjyqtari i gjykatës kompetente, i cili më parë duhet të vërtetojë identitetin e testatorit.

76.2. Testamentin e përpiluar, gjyqtari t'ia lexon testamentin testatorit dhe e njofton me pasojat juridike të testamentit të përpiluar.

76.3. Pasi të lexojë dhe të nënshkruajë testatori testamentin e këtillë, gjyqtari shënon në vetë testamentin se testatori e ka lexuar dhe e ka nënshkruar atë në praninë e tij.

Testamenti gjyqësor nëse testatori nuk është në gjendje ta lexojë.

Neni 77

77.1. Në rast se testatori nuk është në gjendje të lexojë testamentin që ia ka përpiluar gjyqtari, ky ia lexon testatorit në praninë e dy dëshmitarëve. Testatori pastaj në praninë e po këtyre dëshmitarëve e nënshkruan testamentin ose e vë në të shenjën e gishtit të vet, pasi të deklarojë se ky është testamenti i tij.

77.2. Dëshmitarët duhet ta nënshkruajnë testamentin.

77.3. Gjyqtari duhet të konstattojë në procesverbal se të gjitha këto veprime janë bërë.. Ky procesverbal duhet nënshkruar nga testatori, dëshmitarët dhe gjyqtari.

Dorëzimi i testamentit në gjykatë për ruajtje

Neni 78

78.1. Testatori mund t'ia besojë për ruajtje gjykatës kompetente testamentin e bërë me dorën e vet, testamentin me shkrim në prani të dëshmitarëve ose testamentin gjyqësor në zarf të hapur ose të mbyllur.

78.2. Gjykata bën një procesverbal për testamentin që ka marrë, kurse vetë testamentin e vendos në një zarf të veçantë, të cilin e vulos dhe e ruan në gjykatë.

Kush mund të jetë dëshmitar kur përpilohet testamenti me shkrim në prani të dëshmitarëve dhe në testamentin gjyqësor.

Neni 79

79.1.Kur bëhet testamenti me shkrim në prani të dëshmitarëve (neni 80) dhe testamenti gjyqësor (neni 82), dëshmitarë duhet të jenë personat madhorë, të cilëve nuk u është hequr zotësia për të vepruar dhe që dinë të shkruajnë, të lexojnë dhe të kuptojnë gjuhën e testamentit.

79.2.Nuk mund të jenë dëshmitarë kur përpilohet testamenti me shkrim në prani të dëshmitarëve dhe testamenti gjyqësor, as të përpilojnë testamentin sipas tregimit të testatorit personat me cilësinë e gjyqtarit, pasardhësit e testatorit, të adoptuarit e tij dhe pasardhësit e tyre, parardhësit e tij, prindërit e tij adoptues, personat e tij në gjini në vijë të tërthortë deri në shkallën e katërt, bashkëshortët e të gjithë këtyre personave dhe bashkëshorti i testatorit.

Disponimi në dobi të gjyqtarit, të dëshmitarëve dhe të kushërinjve të afërt të tyre

Neni 80

Janë të pavlefshme dispozitat e testamentit me të cilat i lihet diçka gjyqtarit që ka përpiluar testamentin, dëshmitarëve me rastin e përpilimit të tij, si dhe paraardhësve, pasardhësve, vëllezërve e motrave dhe bashkëshortëve të këtyre personave.

D) . TESTAMENTI NË RRETHANA TË JASHTËZAKONSHME

Testamenti me gojë

Neni 81

Testatori mund të deklarojë vullnetin e tij të fundit me gojë para dy dëshmitarëve, vetëm në qoftë se për shkak të rrethanave të jashtëzakonshme nuk është në gjendje të bëjë testamentin me shkrim.

Dëshmitarët e testamentit me gojë

Neni 82

Kur bëhet testamenti me gojë dëshmitarë mund të jenë vetëm ata personat që mund të jenë dëshmitarë kur bëhet testamenti gjyqësor, por nuk janë domosdoshmërisht të detyruar të dinë të shkruajnë e të lexojnë.

Detyrat e dëshmitarëve të testamentit me gojë

Neni 83

83.1. Dëshmitarët para të cilëve testatori ka deklaruar me gojë vullnetin e tij të fundit kanë për detyrë të përpilojnë deklaratën me shkrim të testatorit dhe ta dorëzojnë atë sa më parë në gjykatë, ose ta përsërisin me gojë para gjykatës, duke treguar kur, ku dhe në çfarë rrethanash testatori ka deklaruar vullnetin e tij të fundit.

83.2. Testamenti me gojë bëhet i pavlefshëm nëse nuk deklarohet në gjykatë nga dëshmitarët 30 ditë pas pushimit të rrethanave të jashtëzakonshme në të cilat ai është bërë, në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni. Në lidhje me këtë periudhë aplikohen dispozitat e Ligjit të Detyrimeve mbi ndërprerjen dhe pezullimin e afatit të parashkrimit.

Disponimi i testamentit me gojë në dobi të dëshmitarëve

dhe të personave të tyre të afërt

Neni 84

Janë të pavlefshme disponimet e testamentit me gojë me të cilat u lihet diçka dëshmitarëve me rastin e përpilimit të tij, bashkëshortëve të tyre, të paraardhësve të tyre, pasardhësve të tyre, personave në gjini gjaku të tyre në vijë të tërthortë gjer në shkallën e katërt dhe të bashkëshortëve të të gjithë këtyre personave.

Nulimi i testamentit për mungesë së formës së kërkuar

Neni 85

85.1.Nulimin e testamentit për shkak të mungesës së formës të kërkuar mund ta kërkojë, pas hapjes së trashëgimisë, vetëm personi që ka interes juridik, brenda afatit prej një viti nga dita që ka marrë dijeni për testamentin, e më së largu brenda 10 vjetësh pas shpalljes së testamentit.

85.2.Afati prej një viti fillon me shpalljen e testamentit.

Të provuarit e testamentit të asgjësuar, të humbur, ose të harruar

Neni 86

Testamenti i asgjësuar rastësisht ose me veprimin e ndonjë personi tjetër, i humbur, i harruar diku pas vdekjes së testatorit ose para vdekjes së tij, por pa vullnetin e tij, do të prodhojë efektet e testamentit të vlefshëm po qe se personi i interesuar provon se testamenti ka ekzistuar, se është asgjësuar, është humbur, është harruar diku, dhe se ka qenë i përpiluar në formën e përcaktuar me ligj dhe nëse provon përmbajtjen e asaj pjese të testamentit në të cilën mbështetet.

III – PËRMBAJTJA E TESTAMENTIT

Caktimi i trashëgimtarit

Neni 87

87.1.Trashëgimlënësi mund të caktojë me testament një ose më shumë trashëgimtarë.

87.2.Trashëgimtarë në bazë të testamentit janë personat të cilët trashëgimlënësi i ka caktuar që të trashëgojnë tërë pasurinë e tij, ose një pjesë të pasurisë.

87.3.Trashëgimtar do të konsiderohet edhe personi të cilit i janë lënë me testament një ose më shumë sende ose të drejta të caktuara, po qe se vërtetohet vullneti i testatorit që ky person të jetë trashëgimtar i tij.

Disponimi për qëllime të lejuara dhe themelimi i fondacionit

Neni 88

88.1.Testatori mund të urdhërojë me testament që një send ose e drejtë ose një pjesë e pasurisë trashëgimore ose tërë pasuria trashëgimore të përdoret për të arritur një qëllim të lejuar.

88.2.Në qoftë se testatori ka urdhëruar të themelohet fondacioni dhe ka caktuar mjetet për të arritur qëllimin e tij, fondacioni ekziston nga momenti i marrjes së lejes nga organi kompetent.

88.3.Kur testatori ia lë me testament pasurinë organeve publike, ose institucioneve të tjera, ai mund të caktojë në testament qëllimin për të cilin duhet të përdoret pasuria.

Barrët dhe kushtet

Neni 89

89.1.Testatori mund të ngarkojë me ndonjë detyrim personin të cilit i lë ndonjë përfitim nga pasuria trashëgimore.

89.2.Dispozitat testamentare mund të bëhen me kushte ose afate.

89.3.Kushtet dhe barrët e pamundshme, të palejuara dhe jomorale, si dhe ato që janë të pakuptueshme ose kontradiktore, konsiderohen sikur nuk ekzistojnë.

Caktimi i trashëgimtarëve dhe i shfrytëzuesve të tjerë

Neni 90

Trashëgimtarët, legatarët dhe personat e tjerë, të cilëve u janë lënë me testament disa përfitime, konsiderohen të caktuar në qoftë se testamenti përmban shënime në bazë të të cilave mund të vërtetohet se kush janë ata.

Interpretimi i testamentit

Neni 91

91.1. Dispozitat e testamentit interpretohen sipas qëllimit të vërtetë të testatorit.

91.2. Në rast dyshimi duhet përmbajtur asaj që është më e përshtatshme për trashëgimtarin ligjor ose për personin që i është ngarkuar me testament ndonjë detyrim.

IV – LEGU

Lënia e legut

Neni 92

Testatori mund të lërë me testament një ose më shumë lege.

Përmbajtja e legut

Neni 93

93.1. Testatori mund të lërë me testament një ose më shumë sende të caktuara ose ndonjë të drejtë personit të caktuar, të urdhërojë trashëgimtarin ose ndonjë person tjetër, të cilit i lë diçka që nga ajo që i është lënë të japë ndonjë send një personi të caktuar, t'i paguajë një shumë të hollash, ta lirojë nga ndonjë borxh e ta mbajë ose në përgjithësi të bëjë diçka, të përmbahet nga ndonjë veprim ose të fitojë diçka në dobi të tij.

93.2. Kjo mënyrë e të trashëguarit quhet leg, kurse personi të cilit i është destinuar legu quhet legatar.

Detyrimi i ekzekutimit të legut

Neni 94

94.1. Në bazë të testamentit legatari ka të drejtë të kërkojë ekzekutimin e legut nga personi që është ngarkuar me testament që të ekzekutojë legun.

94.2. Në qoftë se për ekzekutimin e legut janë ngarkuar disa persona, secili përgjigjet në përpjestim me pjesën e pasurisë trashëgimore që merr, përveç nëse nga testamenti mund të konkludohet se testatori ka dashur që ata të përgjigjen në mënyrë tjetër.

Legu i lënë organeve publike ose institucioneve

Neni 95

Kur testatori ia lë me testament pasurinë organeve publike ose institucioneve të ndryshme ka të drejtë të caktojë qëllimin për të cilin duhet të përdoret pasuria.

Ekzekutimi i legut

Neni 96

96.1.Kur trashëgimtari i ngarkuar me legun ose barrën ka vdekur para testatorit ose është bërë i padenjë, ka hequr dorë nga trashëgimi dhe testatori nuk ka caktuar një trashëgimtar tjetër në vend të tij për përmbushjen e detyrimeve në lidhje me legun ose me barrën, ngarkohen bashkëtrashëgimtarët ose trashëgimtarët ligjor, të cilëve u shtohet ose u kalon pjesa e atij që për shkaqet e mësipërme nuk mund ose nuk do të jetë trashëgimtar.

96.2.Në qoftë se përmbushja e detyrimeve në lidhje me legun ose barrën është lidhur ngushtë me personin që për shkaqet e mësipërme nuk mund ose nuk do të jetë trashëgimtar, legu dhe barra bëhet e pavlefshme.

Ekzekutimi proporcional

Neni 97

Në rast se ndërmjet trashëgimtarëve asnjëri prej tyre nuk është ngarkuar nga trashëgimlënësi testamentar për të përmbushur legun, secili trashëgimtar detyrohet të kontribuojë për përmbushjen e tij sipas pjesës takuese.

Zvogëlimi i legeve dhe i barrëve

Neni 98

98.1.Trashëgimtari nuk është i detyruar të ekzekutojë në tërësi leget, vlera e të cilave tejkalon vlerën e asaj pjese të trashëgimit të pasurisë, të cilën trashëgimlënësi ka mundur ta disponojë lirisht.

98.2.Kjo vlen edhe për legatarin, në qoftë se vlera e legeve ose e barrëve që duhet t'i ekzekutojë tejkalon vlerën e legut të tij.

98.3. Në këto raste të gjitha leget dhe barrët zvogëlohen në përpjestim të njëjtë, po që se trashëgimlënësi nuk ka urdhëruar ndonjë gjë tjetër.

Shuarja e legut në përgjithësi

Neni 99

Legu shuhet në qoftë se legatari vdes para trashëgimlënësit, heq dorë nga legu ose është i padenjë. Në këto raste objekti i legut i mbetet personit që ka qenë i detyruar ta ekzekutojë, po që se nga vetë testamenti nuk rezulton ndryshe.

Shurja në lidhje me objektin e legut

Neni 100

Legu shuhet edhe kur trashëgimlënësi ka shpenzuar objektin e legut, ose ky objekt vetëvetiu ka pushuar së ekzistuari derisa ka qenë gjallë testatori, ose rastësisht është asgjesuar pas vdekjes së tij.

Parashkrimi i legut

Neni 101

E drejta për të kërkuar ekzekutimin e legut parashkruhet brenda 1 viti nga dita kur legatari ka marrë dijeni për të drejtën e vet dhe ka qenë i autorizuar të kërkojë ekzekutimin e legut, e më se voni prej 3 vjetëve nga dita kur ka pasur mundësi të kërkojë ekzekutimin e legut.

V – EKZEKUTUESIT

Caktimi i ekzekutuesit të testamentit

Neni 102

102.1. Testatori mund të caktojë me testament një ose më shumë persona si ekzekutues të testamentit.

102.2. Ekzekutues i testamentit mund të jetë çdo person që ka zotësi për të vepruar.

102.3. Personi që është caktuar të jetë ekzekutues i testamentit nuk është detyruar të marrë përsipër këtë detyrë.

Detyrat e ekzekutuesit të testamentit

Neni 103

103.1. Pëveç rasteve kur testatori nuk ka caktuar ndonjë gjë tjetër, ekzekutuesi i testamentit ka sidomos për detyrë të kujdeset për ruajtjen e pasurisë trashëgimore, ta drejtojë atë, të kujdeset për pagimin e borxheve dhe legeve, dhe në përgjithësi të kujdeset që testamenti të ekzekutohet ashtu si ka dashur testatori.

103.2. Në qoftë se ka disa ekzekutues të testamentit ata kryejnë detyrat që u janë besuar së bashku, përveç nëse trashëgimlënësi ka caktuar ndryshe.

Dhënia e llogarisë dhe shpërblimi i ekzekutuesit

Neni 104

104.1. Ekzekutuesi i testamentit është i detyruar t'i japë llogari gjykatës për punën e vet.

104.2. Ai ka të drejtë për shpërblimin e shpenzimeve dhe shpërblimin për punën e vet që do të paguhet në ngarkim të pjesës disponibël të pasurisë trashëgimore e sipas vendimit të gjykatës.

Shkarkimi i ekzekutuesit të testamentit

Neni 105

105.1. Gjykata në bazë të propozimit, ose sipas detyrës zyrtare, mund të shkarkojë ekzekutuesin e testamentit, po që se puna e tij nuk është në pajtim me vullnetin e testatorit ose me ligjin.

105.2. Ekzekutuesi i shkarkuar i testamentit përgjigjet për dëmin që është shkaktuar nga veprimi, të cilin do ta kryente si ekzekutues i testamentit.

Ekzekutuesi i caktuar nga gjykata

Neni 106

Testatori mund t'i kërkojë Gjykatës Trashëgimore të emërojë një ekzekutues, ose të emërojë një të tillë nëse ekzekutuesi i caktuar nga testatori refuzon të marrë detyrën ose është shkarkuar nga Gjykata Trashëgimore.

VI – REVOKIMI I TESTAMENTIT

Neni 107

107.1.Trashëgimlënësi mund të revokojë kurdoherë testamentin në tërësi ose pjesërisht në një rën nga format e parapara me ligj për përpilimin e testamentit.

107.2.Trashëgimlënësi mund të revokojë testamentin me shkrim dhe me asgjësimin e dokumentit.

Raporti midis testamentit të mëparshëm dhe të mëvonshëm

Neni 108

108.1.Në qoftë se me testamentin e mëvonshëm nuk revokohet shprehimisht testamenti i mëparshëm dispozitat e testamentit të mëparshëm mbeten në fuqi, po që se nuk janë në kundërshtim me dispozitat e testamentit të mëvonshëm.

108.2.Në qoftë se trashëgimlënësi ka asgjësuar testamentin e mëvonshëm, testamenti i mëparshëm mbetet në fuqi.

Disponimi i sendit të lënë me testament

Neni 109

Çdo disponim i mëvonshëm nga ana e testatorit të sendit të caktuar që ia ka lënë dikujt me testament ka si pasojë revokimin e lënies me testament të këtij sendi.

K R E U I P E S T Ë

PADENJËSIA DHE PËRJASHTIMI I TRASHËGIMTARËVE TË DOMOSDOSHËM

I – Padenjësia

Padenjësia në përgjithësi

Neni 110

110.1. Nuk mund të trashëgojë personi i padenjë për të trashëguar.

110.2. Padenjësia nuk i pengon pasardhësit e personit të padenjë të trashëgojnë njësoj sikur personi i padenjë të kishte vdekur para trashëgimlënësit.

Padenjësia për trashëgim

Neni 111

I padenjë për të trashëguar është ai person që:

- a) Me dashje ka vrarë ose ka tentuar të vrasë trashëgimlënësin, bashkëshortin, fëmijët dhe prindërit e tij;
- b) Ka bërë ndaj trashëgimlënësit kallëzim ose dëshmi të rreme, për kryerjen e një vepre penale për të cilën parashikohet dënim me heqje lirie;
- c) Me mashtrim, kanosje e dhunë ka shtyrë trashëgimlënësin të bëjë, të ndryshojë ose të shfuqizojë testamentin ose ka përpiluar vetë një testament të rremë ose e ka përdorur atë për interesa të tij apo të të tjerëve;
- d) Është sjellë ndaj trashëgimlënësit në mënyrë poshtëruese dhe e ka keqtrajtuar atë;

e) Nuk e ka përmbushur detyrimin për të mbajtuar apo ndihmuar trashëgimlënësin.

Vlerësimi kryesisht i padenjësive nga gjykata

Neni 112

Për padenjësinë gjykata kujdeset kryesisht përveç në rast padenjësie për shkeljen e detyrimit të mbajtjes dhe për mosdhënien e ndihmës së domosdoshme trashëgimlënësit.

Falja e padenjësive

Neni 113

Trashëgimlënësi ka të drejtë të falë personin e padenjë për ta trashëguar, me kusht që falja të bëhet shprehimisht me testament, ose kur faljen, ndonëse nuk është bërë shprehimisht, trashëgimlënësi ka shënuar në testament se e ka njohur padenjësinë dhe megjithatë e cakton atë si trashëgimtar.

II- Përrjashtimi i trashëgimtarëve të domosdoshëm nga trashëgimi

dhe privimi nga pjesa e domosdoshme në dobi të pasardhësve.

Shkaqet e përrjashtimit

Neni 114

Trashëgimlënësi në testamentin e tij mund të përrjashtojë nga trashëgimi trashëgimtarin që ka të drejtë për pjesën e domosdoshme:

- a) Në qoftë se ai me shkeljen e ndonjë detyrimi ligjor ose moral ka bërë cenim të rëndë ndaj trashëgimlënësit;
- b) Në qoftë se ka bërë me dashje ndonjë vepër të rëndë penale ndaj trashëgimlënësit, bashkëshortit, fëmijës ose prindit të tij;
- c) Në qoftë se është plangprishës, nuk do të punojë ose është dhënë pas jetës së pandershme.

Përrjashtimi i plotë ose i pjesshëm

Neni 115

Përrjashtim nga trashëgimi mund të jetë i plotë ose i pjesshëm.

Kushtet për vlefshmërinë e përrjashtimit

Neni 116

116.1.Trashëgimlënësi që dëshiron të përrjashtojë ndonjë trashëgimtar duhet ta shprehë këtë në mënyrë të qartë si dhe të tregojë shkakun e këtij përrjashtimi.

116.2.Shkaku i përrjashtimit duhet të ekzistojë në kohën e përrpilitimit të testamentit.

116.3.Në rast kontesti rreth bazueshmërisë së përrjashtimit, detyrën për të provuar se përrjashtimi është i arsyeshëm e ka ai që mbështetet në përrjashtim.

Pasojat e përjashtimit

Neni 117

Me përjashtimin trashëgimtari humb të drejtat trashëgimore në vëllimin në të cilin është përjashtuar, kurse të drejtat e personave të tjerë që mund të trashëgojnë trashëgimlënësin caktohen sikur i përjashtuari të kishte vdekur para trashëgimlënësit.

Privimi nga pjesa e domosdoshme në dobi të trashëgimtarëve

Neni 118

118.1.Në qoftë se trashëgimtari i domosdoshëm ka shumë borxhe ose është plangprishës, trashëgimlënësi mund ta privojë në tërësi ose pjesërisht nga pjesa e domosdoshme e tij në dobi të pasardhësve të tij.

118.2.Ky privim mbetet i plotëfuqishëm vetëm nëse në momentin e hapjes së trashëgimisë i privuari ka fëmijën e mitur ose nipin e mitur nga fëmija i vdekur më parë ose ka fëmijën madhor ose nipin madhor nga fëmija i vdekur më parë që janë të paaftë për punë.

KREU I GJASHTË

KREDITORËT E PASURISË

Borxhet e trashëgimisë në përgjithësi

Neni 119

119.1.Trashëgimtarët janë përgjegjës për borxhet që ngarkojnë trashëgiminë në proporcion me pjesën e tyre dhe deri në vlerën e tyre të pjesës trashëgimore.

119.2.Borxhet që ngarkojnë trashëgiminë janë: barrët mbi trashëgiminë, borxhet personale të trashëgimlënësit, shpenzimet e varrimit, shpenzimet e nevojshme për ruajtjen dhe administrimin e pasurisë deri në momentin e ndarjes së trashëgimisë.

Përgjegjësia e legatarit për borxhet e trashëgimlënësit

Neni 120

Legatari nuk përgjigjet për borxhet e trashëgimlënësit nëse trashëgimlënësi nuk ka përcaktuar ndryshe në testament.

Legu i lënë kreditorit

Neni 121

Kur testatori i ka lënë legun kreditorit të vet, ky ka të drejtë të kërkojë përmbushjen e detyrimit ndaj tij, po qe se nga testamenti nuk rezulton se qëllimi i trashëgimlënësit ka qenë ndryshe.

Prioriteti i kreditorëve mbi legatarët

Neni 122

122.1.Kreditorët e trashëgimlënësit kanë përparësi në përmbushjen e kërkesave para legatarëve.

122.2.Nëse leget janë ekzekutuar para pagimit të kreditorëve, kreditorët duhet ta kërkojnë këtë leg sipas dispozitave të ligjit të detyrimeve për pasurimin e pa bazë.

Veçimi i pasurisë trashëgimore

Neni 123

123.1.Kreditorët e trashëgimlënësit brenda afatit prej tre muajsh nga hapja e trashëgimit mund të kërkojnë që pasuria trashëgimore të veçohet nga pasuria e trashëgimtarit. Në këtë rast trashëgimtari nuk mund të disponojë sendet dhe të drejtat e pasurisë trashëgimore, as të paguajë kreditorët e tij prej trashëgimisë, derisa nuk janë paguar kreditorët që kanë kërkuar veçimin.

123.2.Kreditorët e trashëgimlënësit që kanë kërkuar veçimin e pasurisë trashëgimore borxhet e veta mund t'i nxjerrin vetëm nga pasuria trashëgimore.

123.3.Për pasurinë trashëgimore të veçuar gjykata mund të caktojë kujdestar.

P J E S A E D Y T Ë

KALIMI I PASURISË TRASHËGIMORE TE TRASHËGIMTARËT

I – Hapja e trashëgimit

Vdekja dhe shpallja e personit i vdekur

Neni 124

124.1.Me vdekjen e personit hapet trashëgimi i tij.

124.2.Të njëjtin efekt e ka edhe shpallja e personit si të vdekur.

Hapja e trashëgimit të personit të shpallur i vdekur dhe fillimi i afateve

Neni 125

125.1.Si ditë e hapjes së trashëgimit të personit që është shpallur i vdekur konsiderohet dita kur aktvendimi mbi shpalljen e personit i vdekur ka marrë formën e prerë, po qe se në vetë vendimin si ditë e vdekjes nuk është caktuar ndonjë ditë tjetër.

125.2. Në rast të shpalljes së personit i vdekur, afatet fillojnë të llogariten nga dita kur aktvendimi për shpalljen e tij person i vdekur ka marrë formën e prerë.

Zotësia për të trashëguar

Neni 126

126.1.Trashëgimtar mund të jetë vetëm personi i cili është i gjallë në çastin e hapjes së trashëgimit.

126.2.Fëmija i zënë në çastin e hapjes së trashëgimit do të konsiderohet si i lindur, në qoftë se lind i gjallë.

126.3.Në qoftë se dy ose më shumë persona humbin jetën në të njëjtin aksident, ose kur nuk dihet rendi kronologjik i vdekjes së tyre, konsiderohet se asnjëri prej tyre nuk ka qenë i gjallë në çastin e hapjes së trashëgimisë së tjetrit.

Trashëgimtarët e panjohur

Neni 127

127.1.Në qoftë se nuk dihet nëse ka trashëgimtarë, gjykata me anë të shpalljes do t'i thërrasë personat që pretendojnë se kanë të drejtë për trashëgim që të paraqiten në gjykatë.

127.2.Në qoftë se me kalimin e një viti nga dita e shpalljes nuk paraqitet asnjë trashëgimtar, pasuria trashëgimore i dorëzohet komunës kompetente, por me këtë trashëgimtar që do të paraqitej më vonë nuk privohet nga e drejta që t'i dorëzohet pasuria trashëgimore ose pjesa që i takon.

Kujdestaria për trashëgimtarët e panjohur

Neni 128

128.1.Pasuria e paluajtshme i dorëzohet komunës në territorin e së cilës ndodhet, kurse pasuria e luajtshme i dorëzohet komunës në territorin e së cilës trashëgimlënësi ka pasur vendbanimin, përkatësisht vendqëndrimin në Kosovë.

128.2.Në qoftë se trashëgimlënësi në kohën e vdekjes nuk ka pasur vendbanim apo vendqëndrim në Kosovë, pasuria e luajtshme i dorëzohet komunës në territorin e së cilës ndodhet gjykata trashëgimore.

128.3.Nëse trashëgimtar i nuk e ka kërkuar trashëgiminë brenda 20 viteve nga data e shpalljes së testamentit, ose kur nuk ka testament që nga vdekja e trashëgimlënësit, trashëgimlënësi do të konsiderohet pa trashëgimtarë ligjor ose testamentarë dhe do të aplikohen dispozitat e këtij ligji në lidhje me të drejtat në trashëgimi të komunave (neni 21)

Kujdestari i pasurisë trashëgimore

Neni 129

129.1. Kur nuk dihen të gjithë ose disa prej trashëgimtarëve, kur nuk dihet vendqëndrimi i tyre, si edhe në rastet e tjera kur ka nevojë për këtë, gjykata cakton kujdestarin e përkohshëm të pasurisë trashëgimore, i cili është i autorizuar që në emër të trashëgimtarit të padisë dhe të paditet, të realizojë kërkesat dhe të paguajë borxhet dhe të përfaqësojë trashëgimtarët në përgjithësi.

129.2. Caktimi i kujdestarit të përkohshëm nga gjykata për trashëgimtarin që është i paaftë të mbrojë interesat e tij apo është i mitur rregullohet me dispozitat e Ligjit të Familjes.

129.3. Gjukata është e autorizuar të caktojë të drejta dhe detyra të veçanta të kujdestarit të pasurisë trashëgimore.

129.4. Nëse vetëm një ose disa bashkëtrashëgimtarë nuk janë të njohur, ose vendbanimi i këtyre bashkëtrashëgimtarëve nuk dihet, gjykata mund të caktojë njërin prej bashkëtrashëgimtarëve të mbetur si kujdestar të trashëgimisë.

II – HEQJA DORË NGA TRASHËGIMI

Heqja dorë në përgjithësi

Neni 130

130.1. Trashëgimtari mund të heq dorë nga trashëgimi me deklaratë të dhënë pranë gjykatës gjersa të përfundojë seanca mbi trashëgimin.

130.2.Heqja dorë vlen edhe për pasardhësit e atij që ka hequr dorë, përveç nëse shprehimisht ka deklaruar se hequr dorë vetëm në emër të vet.

130.3.Në qoftë se pasardhësit janë të mitur për këtë heqje dorë nuk nevojitet leja e organit të kujdestarisë.

130.4.Trashëgimtari, i cili ka hequr dorë në emër të vet konsiderohet sikur të mos ketë qenë trashëgimtar.

130.5.Në qoftë se për trashëgim kanë hequr dorë të gjithë pasardhësit të cilët i takojnë radhës me të afërt të trashëgimisë në çastin e vdekjes të trashëgimlënësit, në trashëgim thirren pasardhësit e radhës pasuese të trashëgimit.

Kalimi i së drejtës së heqjes dorë nga trashëgimi

Neni 131

131.1.Nëse trashëgimtari ka vdekur para se të përfundojë shqyrtimi i pasurisë trashëgimore dhe nuk ka hequr dorë nga trashëgimi, e drejta e heqjes dorë kalon tek trashëgimtarët e tij.

131.2.Nëse janë disa trashëgimtarë të trashëgimtarit të vdekur, ata nuk janë të detyruar të heqin dorë bashkarisht dhe secili prej këtyre trashëgimtarëve të trashëgimtarit të vdekur mund të heqin dorë për pjesën e trashëgimisë së trashëgimlënësit që i takon pjesës së tij në trashëgiminë e trashëgimtarit të vdekur.

Personi që nuk mund të heqë dorë nga trashëgimi

Neni 132

132.1.Nuk mund të heqë dorë nga trashëgimi trashëgimtari që ka disponuar tërë pasurinë trashëgimore ose një pjesë të saj.

132.2.Masat që merr një trashëgimtar vetëm për të ruajtur pasurinë trashëgimore, si dhe masat e administrimit vijues, nuk e privojnë nga e drejta që të heqë dorë nga trashëgimi.

Përmbajtja e deklaratës mbi heqjen dorë nga trashëgimi

Neni 133

133.1.Heqja dorë nga trashëgimi nuk mund të jetë e pjesëshme apo me kusht.

133.2.Heqja dorë në dobi të trashëgimtarit të caktuar nuk konsiderohet si heqje dorë nga trashëgimi, por si deklaratë për cedimin e pjesës trashëgimore tek trashëgimtari i caktuar.

Heqja dorë nga trashëgimi që nuk është hapur

Neni 134

Heqja dorë nga trashëgimi që nuk është hapur nuk ka kurrfarë efekti juridik.

Parevokueshmëria e deklaratës për heqjen dorë

ose për pranimin e trashëgimit dhe nulimi i saj

Neni 135

135.1.Deklarata për heqjen dorë nga trashëgimi ose për pranimin e trashëgimit nuk mund të revokohet.

135.2.Trashëgimtari që ka dhënë deklaratën mund të kërkojë nulimin e kësaj deklarate, po qe se ajo është dhënë me kanosje, dhunë, për shkak të mashtrimit ose lajthimit.

Shtimi

Neni 136

Pjesa e trashëgimitarit me testament që ka hequr dorë nga trashëgimi i takon trashëgimtarëve ligjorë të trashëgimlënësit, po qe se nga vetë testamenti nuk parashikohet ndryshe.

Si trashëgohet pjesa e personit që heq dorë nga trashëgimi

Neni 137

Pjesa e trashëgimisë së trashëgimitarit ligjor që ka hequr dorë nga trashëgimi trashëgohet sikur ky trashëgimtar të kishte vdekur para trashëgimlënësit.

Parashkrimi i së drejtës për të kërkuar pasurinë trashëgimore

Neni 138

138.1.E drejta për të kërkuar pasurinë trashëgimore si trashëgimtar i trashëgimlënësit parashkruhet ndaj poseduesit me mirëbesim brenda një viti nga dita që trashëgimtari ka marrë dijeni për të drejtën e vet dhe për poseduesin e sendeve nga pasuria trashëgimore dhe në çdo rast jo më vonë se 10 vjetë duke llogaritur për trashëgimtarin ligjor nga dita e vdekjes e trashëgimlënësit, kurse për trashëgimtarin me testament nga shpallja e testamentit.

138.2.Ndaj poseduesit me keqbesim kjo e drejtë parashkruhet brenda 20 vjetësh nga koha parashikuar në paragrafin 1.

III – NDARJA E TRASHËGIMIT

E drejta për ndarje

Neni 139

139.1.Ndarjen e trashëgimit mund ta kërkojë çdo trashëgimtar në çdo kohë, por jo në një kohë të papërshtatshme.

139.2.Kjo e drejtë nuk parashkruhet.

139.3.Kontrata me të cilën trashëgimtari heq dorë nga e drejta që të kërkojë ndarjen, si dhe dispozita e testamentit me të cilën ndalohet ose kufizohet ndarja është nul.

Bashkësia e trashëgimisë

Neni 140

140.1.Gjer në kohën e ndarjes trashëgimtarët e administrojnë dhe e disponojnë bashkarisht pasurinë trashëgimore.

140.2.Në qoftë se nuk ka ekzekutues të testamentit e trashëgimtarët nuk pajtohen për administrimin e pasurisë trashëgimore, gjykata me kërkesën e njërit prej tyre do të caktojë administratorin, i cili për të gjithë ata do të administrojë pasurinë trashëgimore. Gjkata mund t'i caktojë secilit trashëgimtar pjesën e pasurisë trashëgimore që do të administrojë.

140.3.Gjkata mund të caktojë administrator edhe ndonjërin nga trashëgimtarët.

140.4.Administratori me lejen e gjykatës mund të disponojë sende nga pasuria trashëgimore, po qe se është i autorizuar për këtë me testament apo nëse kjo i nevojitet për t'i paguar shpenzimet ose për të mënjanuar ndonjë dëm.

Cedimi i pjesës trashëgimore para ndarjes

Neni 141

141.1.Çdo trashëgimtar para ndarjes mund të cedojë pjesën e vet trashëgimore në tërësi ose pjesërisht vetëm tek bashkëtrashëgimtarët.

141.2.Kontrata mbi cedimin e pjesës trashëgimore duhet të vërtetohet në gjykatë.

141.3.Kontrata e trashëgimtarit me personin që nuk është trashëgimtar për cedimin e pjesës trashëgimore detyron vetëm trashëgimtarin që pas ndarjes t'ia dorëzojë pjesën e vet bashkëkontraktuesit. Me këtë kontratë bashkëkontraktuesi deri në kohën e ndarjes nuk fiton kurrfarë të drejte tjetër.

141.4.Bashkëtrashëgimtarët kanë të drejtën e parablerjes në pajtim me dispozitat e Ligjit të së Drejtës Reale. Kjo e drejtë parashkruhet për secilin bashkëtrashëgimtar dy muaj pasi bashkëtrashëgimtari është njoftuar me shkrim për transferën. Nëse disa bashkëtrashëgimtarë e ushtrojnë të drejtën e tyre të parablerjes, ata e fitojnë bashkarisht pjesën e trashëgimisë, në proporcion me pjesët e tyre respektive në raport me gjithë trashëgiminë.

E drejta e trashëgimtarëve që kanë bashkëjetuar ose kanë punuar në një bashkësi me trashëgimlënësin

Neni 142

142.1.Me kërkesën e trashëgimtarit që ka bashkëjetuar ose ka punuar në një bashkësi me trashëgimlënësin gjykata, kur gjen se ka bazë të arsyeshme për këtë kërkesë, mund të vendosë që t'i lihen disa sende të luajtshme ose të paluajtshme ose grupe sendesh që do t'i takonin pjesës së trashëgimtarëve të tjerë, kurse ky t'u paguajë me të holla vlerën e këtyre sendeve, brenda afatit që cakton gjykata duke marrë parasysh rrethanat e rastit.

142.2. Për shumën e caktuar në këtë mënyrë këta trashëgimtarë derisa ta paguajnë kanë pengun ligjor për pjesët e pasurisë trashëgimore që i janë dhënë trashëgimtarit, i cili është i detyruar t'u bëjë pagesën.

142.3. Në qoftë se nuk u bëhet pagesa brenda afatit të caktuar, ata kanë të drejtë të kërkojnë përmbushjen e detyrimit ose dorëzimin e sendeve që zakonisht do t'u takonin në emër të pjesës trashëgimore.

Ndarja e sendeve të shtëpisë

Neni 143

143.1. Sendet e shtëpisë që shërbejnë për plotësimin e nevojave të përditshme të trashëgimtarit që ka bashkëjetuar me trashëgimlënësin në të njëjtën familje e që nuk është pasardhës apo bashkëshort i tij, do t'i lihen me kërkesën e tij, kurse vlera e tyre do të llogaritet në pjesën e këtij trashëgimtarit.

143.2. Në qoftë se vlera e sendeve tejkalon vlerën e pjesës trashëgimore, trashëgimtarit të cilit i janë lënë sendet do t'ua paguajë këtë diferencë trashëgimtarëve të tjerë.

Detyrimi i mbrojtjes midis trashëgimtarëve pas ndarjes

Neni 144

144.1. Nëse pas ndarjes:

- a. një person i tretë, në zbatim të së drejtës të krijuar para ndarjes në mënyrë të ligjshme merr një send që trashëgimtarit ka fituar me ndarje, ose në mënyrë të ligjshme kufizon ushtrimin e një të drejte që trashëgimtarit ka fituar me ndarje, ose
- b. një send i fituar nga trashëgimtarit me ndarje ka një defekt të fshehur , ose
- c. një kërkesë që i ka kaluar trashëgimtarit me ndarje nuk ekziston, ose nuk mund nxirret në vlerën e plotë që i ka kaluar atij, trashëgimtarët e tjerë janë përgjegjës ndaj këtij trashëgimtarit për diferencën mes vlerës aktuale të këtij sendi, të drejte, ose objekti dhe vlerës së prezumuar të tyre gjatë ndarjes.

144.2. E drejta e trashëgimitarit sipas paragrafit 1 mund të ushtrohet brenda 3 viteve nga data e ndarjes. Lidhur me parashkrimin e kësaj kërkesë zbatohen dispozitat e Ligjit të Detyrimeve. .

144.3. Sipas këtij neni përgjegjësia e çdo trashëgimtari për çdo kërkesë kufizohet brenda kërkesës që i takon pjesës së tij në raport me trashëgiminë në tërësi.

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Procedura trashëgimore

Neni 145

Rregullat e procedurës sipas të cilave, gjykata, organet e tjera dhe personat e autorizuar veprojnë në çështjet e trashëgimisë përcaktohen me dispozitat për procedurën jashtëkontestimore.

Zbatimi i ligjit të trashëgimisë i Kosovës

Neni 146

146.1. Dispozitat e këtij Ligji vlejnë për trashëgiminë e të gjithë qytetarëve të Kosovës që në kohën e vdekjes kanë pasur vendbanimin në Kosovë, pavarësisht se ku ka ndodhur vdekja dhe ku gjendet pasuria.

146.2. Megjithatë, personat e përcaktuar në paragrafin 1 që nuk kanë vendqendrimin në Kosovë, mund të zgjedhin me testament ligjin e trashëgimisë së vendit ku ata kanë vendqendrimin tyre.

Ligji i trashëgimisë për një person që nuk është Kosovar

Neni 147

147.1. Trashëgimia e personave të tjerë rregullohet nga ligjet të vendit qytetar i të cilit ka qenë trashëgimlënësi në kohën e vdekjes.

147.2. Në qoftë se në shtetin e shtetasit të huaj të vdekur shqyrtohet pasuria trashëgimore e qytetarit të Kosovës sipas ligjeve të tij, pasuria trashëgimore e këtij shtetasi të huaj që ndodhet në territorin e Kosovës do të shqyrtohet sipas dispozitave të këtij ligji.

Kërkesat formale për vlefshmërinë e testamenteve

Neni 148

148.1. Testamenti do të konsiderohet se i plotëson kërkesat formale të këtij Ligji, nëse plotëson njërin nga kërkesat formale:

- a. Të ligjit të vendit ku trashëgimlënësi ka pasur shtetësinë në kohën e vdekjes, ose në kohën ku ai ka bërë testamentin,
- b. Të ligjit të vendit ku është bërë testamenti,
- c. Të ligjit të vendit ku trashëgimlënësi ka pasur vendbanimin ose vendqendrimin, qoftë në kohën ku ai ka bërë testamentin ose në kohës e vdekjes së tij,
- d. Të ligjit të aplikueshëm në vendin ku gjenden pasuritë e paluajtshme, por vetëm përsa i përket këtyre paluajtshmërive ose,
- e. Të ligjit për trashëgiminë në përgjithësi, ose që do të aplikohet për trashëgiminë e trashëgimlënësit në kohën kur ai ka bërë testamentin.

148.2. Paragrafi 1 aplikohet edhe për testamentet pas revokimit të një testamenti të mëparshëm.

148.3.Kërkesat në lidhje me kombësinë, shtetësinë, ose karakteristikat e tjera personale të trashëgimlënësit, apo të dëshmitarëve të testamentit do të konsiderohen “kërkesa formale” për qëllime të këtij neni.

Hyrja në fuqi

Neni 149

149.1.Pas miratimit nga Kuvendi i Kosovës ligji i dërgohet PSSP-së për t'u shpallur.

149.2.Ky ligj hyn në fuqi pas shpalljes nga PSSP-ja.

Më 4 shkurt 2005

UNMIK/REG/2005/7